

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie în Limba Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență (BA)
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Istorie, Arheologie, Arhivistică, Istoria Artei

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Introducere în istoria medie universală (HLM1201)						
2.2 Titularul activităților de curs	Dr. Rűsz-Fogarasi Enikő profesor universitar Dr. Lupescu Mária conferențiar universitar						
2.3 Titularul activităților de seminar	Dr. Lupescu Mária conferențiar universitar						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	Ex.	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	6	Din care: 3.2 curs	3	3.3 seminar/laborator	3
3.4 Total ore din planul de învățământ	84	Din care: 3.5 curs	42	3.6 seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					10
Examinări					6
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	126				
3.8 Total ore pe semestru	84(fizice) +126(convenționale) = 210				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cursul și seminarul aferent pot fi audiate în mod obligatoriu împreună
4.2 de competențe	Cunoașterea unei limbi străine este foarte recomandată

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	- Toate subiectele cursului pot figura ca subiecte de examen - Este necesară folosirea unui proiector - Este necesară realizarea unei hărți tematice

5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Este necesară folosirea unui proiector • prezența în proporție de 70% este obligatorie

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	• Dobândirea de cunoștințe și noțiuni de bază legate de evul mediu • Analiză și interpretare pe baza textelor medievale • Realizarea unei lucrări de seminar pe baza unui îndrumător și al unei bibliografii de specialitate • Constatarea faptelor istorice pe baza izvoarelor • Capacitate de de transmitere în mod oral și în scris a informațiilor însușite, în limba maternă și într-o limbă străină la alegere
Competențe transversale	• Analiza, evaluarea și contextualizarea corectă a faptelor istorice • Prelucrarea și evaluarea studiilor de caz • Îndeplinirea sarcinilor profesionale în acord cu regulile eticii științifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Disciplina parcurge istoria universală începând de la ultimul secol al Imperiului Roman până la mijlocul secolului al XVI-lea. Concentrat pe istoria Europei, au prioritate următoarele subiecte: împrejurările nașterii Europei medievale creștine, rolul jucat de influențele antice și germanice în apariția civilizației europene de sine stătătoare • După căderea Imperiului Roman de Apus vor fi analizate amănunțit invaziile barbare (vor fi prezentate regatele barbare, trăsăturile lor specifice și comune, procesul treptat de romanizare și creștinare al acestor state). Separat va fi tratat Regatul Franc, precum și nașterea și dezvoltarea Imperiului Carolingian. Se va discuta și sistemul feudal. • Istoria evului mediu este strâns legată de cea a Bisericii. Prin urmare, se va trata relația dintre puterea laică și cea seculară în evul mediu timpuriu, despre monasticism, despre reformele religioase, expansiunea creștinismului occidental, mișcările eretice și mișcarea conciliară. • Se va examina și situația din Orientul Apropiat prin analiza împrejurărilor care au condus la nașterea Imperiului Arab și prin prezentarea cruciadelor. Se va analiza și apariția orașului medieval, precum și mișcările renaștentiste din evul mediu. Apariția Reformei încheie această perioadă medievală. • Un obiectiv general este acela ca studenții să cunoască istoria celor aproape 1000 de ani nu la nivelul unor state, ci în cadrul și cu ajutorul structurilor reprezentative perioadei.
7.2 Obiectivele specifice	• Cunoașterea regiunilor istorice ale Europei • Prezentarea procesului nașterii civilizației specifice europene • Accentuarea domeniilor auxiliare istoriei (istoria economică, socială, ecleziastică și culturală) • Relevarea caracteristicilor originale ale dezvoltării europene • Scoaterea în evidență a instituțiilor sociale și politice specifice Europei, precum și a importanței realizărilor tehnice și culturale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în istoria medievală. Termeni, cronologie, izvoarele Evului Mediu	Prelegere	
2. Criza Imperiului Roman	Hărți, PPS	
3. Creștinismul timpuriu și formarea Bisericii	Hărți, PPS	
4. Britanici, anglo-saxoni. Anglia în Evul Mediu timpuriu	Hărți, PPS	
5. Domeniul medieval	Hărți, PPS	
6. Apariția și dezvoltarea vasalității. Vasalitatea în lumea medievală	Hărți, PPS	
7. Orașul medieval	Hărți, PPS	
8-9. Apariția stărilor și regimul de stări în Anglia și Franța	Hărți, PPS	
10-11. Imperiul Romano-German și Italia multicoloră	Hărți, PPS	
12. Nașterea și ascensiunea Imperiului Otoman	Hărți, PPS	
13. Renaștere și umanism	Hărți, PPS	
14. Reforma	Hărți, PPS	

Bibliografie

Angi János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pósán László: *Európa a korai középkorban (3-11. század)*. 2. kiad. Debrecen, 1999, 3-35, Multiplex Media – Debrecen University Press,

Angi János – Barta János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pósán László: *Európa az érett és a kései középkorban (11-15. század)*. Debrecen, 2001, Multiplex Media-Debrecen U.P.

Bárány Attila: *Britek, angolszászok, vikingek*. Máriabesnyő – Gödöllő, 2008.

https://issuu.com/dorian07/docs/bar_nyi_attila_-_britek_angolsz

Bloch, Marc: *A feudális társadalom*. Ford. Sujtó László. Budapest, 2002, Osiris.

Brandt, Hartwin: *Az ókor alkonya. A kései Római Birodalom története*. Budapest, 2006.

Chadwick, Owen: *A reformáció*. Ford. Szabó István. Budapest, 1995, Osiris Kiadó.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/chadwick-owen-a-reformacio-osiris-konyvtar-vallastortenet-2003/>

Delumeau, Jean: *Reneszánsz*, Ford. Sujtó László. Budapest, 1997, Osiris Kiadó.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/delumeau-jean-reneszansz-europa-kulturtortenete-1997/>

Hegyí Klára - Zimányi Vera: *Az oszmán birodalom Európában*

<http://mek.oszk.hu/08900/08980/pdf/08980.pdf>

Katus László: *A középkor története. Egyetemi tankönyv*. 2. kiad. Budapest, Pannonica – Rubicon, 2001.

Katus László: *Európa története a középkorban*. Pécs, Kronosz Kiadó, 2014.

<https://www.szaktars.hu/kronosz/view/europa-tortenete-a-kozepkorban/>

Kiss Sándor: *Elfeledett évszázadok – Az angolszász Anglia története*. Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő, 2018.

Klaniczay Gábor (szerk.): *Európa ezer éve: A középkor*. I.-II. kötet. Budapest, 2004.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_europa_ezer_eve/adatok.html

Körkép a középkorról. Szerk. Robert Bartlett. Ford. Balázs Éva és mások. Budapest, 2002, Magyar Könyvklub.

Körkép a reneszánszról, Szerk. Margaret Aston, Ford. Toderó Anna és mások, 2003, Magyar Könyvklub.

Le Goff, Jacques: *Középkori hősök és csodák*. Budapest, Európa, 2012,

Le Goff, Jacques: *Banii și viața*. București, 1993, Erasmus.

Le Roy Ladurie, Emmanuel: *Montaillou, egy okszitán falu életrajza (1294-1324)*. Ford. Jászay Gabriella. Budapest, 1997, Osiris.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/le-roy-ladurie-emmanuel-montaillou-egy-okszitan-falu-eletrajza-1294-1324-osiris-konyvtar-tortenelem-1997/>

Matthew, Donald: *A középkori Európa atlasza*. Ford. Falvay Mihály. Budapest, 1989, Helikon.

Pirenne, Henri: *A középkori gazdaság és társadalom története*. Budapest, 1983.

Rădvan, Laurențiu – Platon, Alexandru-Florin (editori), *De la Cetatea lui Dumnezeu la Edictul din Nantes. Izvoare de istorie medievală (secolele V-XVI)*, Iași, Editura Polirom, 2005.

Spufford, Peter: *Hatalom és haszon. Kereskedők a középkori Európában*, Ford. Nyuli Kinga, 2002, Scolar Kiadó.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Tema 1: Discutarea tematicii seminarului, prezentarea obiectivelor, cerințelor și modului de desfășurare	Discuție, proiectie	
Tema 2: Germanicii. Invazia popoarelor germanice și hunii	Discuții, referat, proiectie	
Tema 3: Regatele barbare (statul lui Odoacru, vandalii, ostrogoții, vizigoții, burgunzii, longobarzii)	Discuții, referat, proiectie	
Tema 4: Statul franc Merovingian și codurile de legi ale francilor	Discuții, referat, proiectie	
Tema 5: Imperiul lui Carol cel Mare	Discuții, referat, proiectie	
Tema 6: Cultura Evului Mediu timpuriu	Discuții, referat, proiectie	
Tema 7: Organizarea și instituțiile Imperiului Arab	Discuții, referat, proiectie	
Tema 8: Reforma Bisericii	Discuții, referat, proiectie	
Tema 9: Cruciadele	Discuții, referat, proiectie	
Tema 10-11: Cultura Evului Mediu de mijloc	Discuții, referat, proiectie	
Tema 12: Războiul de 100 de ani și epoca sa	Discuții, referat, proiectie	
Tema 13: Ereziiile evului mediu. Pre-Reforma	Discuții, referat, proiectie	
Tema 14: Viață cotidiană în Evul Mediu	Discuții, referat, proiectie	

Bibliografie

Barber, Malcolm: *The Cathars: Dualist Heretics in Languedoc in the High Middle Ages*. Harlow, 2000, Longman.

Brown, Peter: *Az európai kereszténység kialakulása 200-1000*. Ford. Pálosfalvi Tamás. Budapest, 1999, Atlantisz.

Cahen, Claude: *Az iszlám a kezdetektől az Oszmán Birodalom létrejöttéig*. Budapest, 1989, Gondolat.

Constable, Giles: *The Reformation of the Twelfth Century*. Cambridge, 1996, Cambridge University Press.

Duby, Georges: *Cele trei ordine sau imaginarul feudalismului*. Ford. Elena-Natalia Ionescu, Constanța Tănăsescu. Bukarest, 1998, Editura Meridiane.

Duby, Georges – Duby, Andrée: *Jeanne d'Arc perei*. Ford. Kamocsay Ildikó. Budapest, 1989, Európa Könyvkiadó.

Engel Pál: *Beilleszkedés Európába, a kezdetektől 1440-ig*. Budapest, 1990, Háttér Lap- és Könyvkiadó. (EME-Jordáky Könyvtár)

Geary, Patrick J.: *Before France and Germany. The Creation and Transformation of the Merovingian World*. Oxford, 1988, Oxford University Press.

Geary, Patrick J.: *Merovingienii. Europa înainte de Carol cel Mare*. Târgoviște, 2009, Cetatea de Scaun.

Gurevics, A. J.: *A középkori ember vilásképe*. Budapest, 1974, Gondolat.

Uó: *A középkori népi kultúra*. Budapest, 1987, Gondolat.

Hajnal István: *Írásoktatás a középkori egyetemeken*. Budapest, 2008, Gondolat, 71-132. p.

- Huizinga, Johan: *A középkor alkonya. Az élet, a gondolkodás és a művészet formái Franciaországban és Németalföldön a XIV. és a XV. században.* Budapest, 1976, Magyar Helikon.
- Lambert, Malcolm D.: *Medieval Heresy: Popular Movements from the Gregorian Reform to the Reformation.* Oxford, 1994, Blackwell.
- Le Goff, Jacques: *Civilizația occidentului medieval* [A középkori Nyugat civilizációja.] Ford. Maria Holban. București, 1970, Editura Științifică.
- Le Goff, Jacques: *Európa születése a középkorban.* Budapest, 2008, Atlantisz.
- Le Goff, Jacques (szerk.): *Omniul medieval.* Ford. Ingrid Ilinca, Dragoș Cojocaru. Iași, 1999, Polirom. (Történeti Intézet Könyvtára)
- Le Goff, Jacques – Schmitt, Jean-Claude: *Dicționar tematic al Evului Mediu.* Iași, 2002, Polirom.
- Maalouf, Amin: *A keresztes háborúk arab szemmel.* Ford. V. Tóth László. Budapest, 1997, Európa.
- Mazahéri, Aly: *A muszlimok mindennapi élete a középkorban a 10-től a 13. századig.* Ford. Fridli Judit. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1989.
- Palacký, František: *A huszitizmus története. Fejezetek a cseh nemzet történetéből.* Ford. Benedek Gábor, Farkas Géza, Holka László. Budapest, 1984, Európa Könyvkiadó.
- Panofsky, Erwin: *Gótikus építészet és skolasztikus gondolkodás.* Budapest, 1986, Corvina.
- Pirenne, Henri: *Mahomed și Carol cel Mare* [Mohamed és Nagy Károly.] Ford. Sanda Oprescu. București, 1996, Editura Meridiane. (Történettud. Intézet Könyvtára, Egyetemi Könyvtár, EME-Jordáky Könyvtár)
https://www.academia.edu/27124802/Henri_Pirene_Mahomed_Si_Carol_Cel_Mare
- Riché, Pierre – Le Maitre, Philippe: *Invaziile barbare.* București, 2000, Corint.
- Robinson, Francis: *Az iszlám világ atlasza.* Budapest, 1996, Helikon Kiadó – Magyar Könyvklub.
- Runciman, Steven: *A keresztes hadjáratok története.* Budapest, 1999, Osiris Kiadó.
- Schmitt, Jean-Claude: *Rațiunea gesturilor în Occidentul medieval.* București, 1998, Meridiane.
- Southern, R. W.: *A nyugati társadalom és az egyház a középkorban.* Ford. Jászay Gabriella. Budapest, 1987, Gondolat.
- Swanson, R. N.: *Religion and Devotion in Europe c. 1215 – c. 1515.* Cambridge, 1995.
- Sz. Jónás Ilona (szerk.): *Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Európa és Közel-Kelet IV-XV. század.* Budapest, 1999, Osiris Kiadó.
<https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/kozepkori-egyetemes/index.html>
- Wakefield, Walter Legett – Evans, Austin Patterson: *Heresies of the High Middle Ages.* New York, 1991, Columbia University Press.
- Zarnecki, George: *Kolostorok, szerzetesek, barátok.* Ford. Sarodi Tibor. Budapest, 1986, Corvina.
- Zimmermann, Harald: *A középkori pápaság.* Budapest, 2002, Gondolat/Janus.

Bibliografie obligatorie:

1. Le Goff, Jacques: *Az értelmiség a középkorban.* Ford. Klaniczay Gábor. 2. átdolgozott kiadás. Budapest, 2000, Osiris.
<https://www.szaktars.hu/osiris/view/le-goff-jacques-az-ertelmiseg-a-kozepkorban-osiris-zsebkonyvtar-2000/>

2. Power, Eileen: *Medieval Women*. Cambridge, 1996, Cambridge University Press.

3. Birnbaum, Marianna D.: *Gracia Mendes hosszú útja*. Budapest, 2008, L'Harmattan.

<https://www.szaktars.hu/harmattan/view/gracia-mendes-hosszu-utja/?pg=1>

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- dezvoltarea capacității de comunicare
- eficiență analitică
- interdisciplinaritate
- nivel ridicat de cunoaștere, de informare
- stăpânirea limbajului profesional

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea noțiunilor și conceptelor de bază	Examen scris	45%
10.5 Seminar/laborator	Cunoașterea noțiunilor și conceptelor de bază, cunoașterea bibliografiei obligatorii	Trei examene parțiale	33%
	Problematizare, conceptualizare, cunoașterea bibliografiei	Lucrare de seminar	10%
	Activitate de seminar	Oral	12%
10.6 Standard minim de performanță			
• fiecare student este obligat să predea în penultima săptămână a semestrului în format scris lucrarea de seminar dintr-o temă stabilită la începutul semestrului • cunoașterea bibliografiei obligatorii • prezență activă în proporție de cel puțin 70% • activitate de seminar			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Cluj, 17 martie 2020

Prof. univ. dr. Rűsz-Fogarasi Enikő

Conf. univ. dr. Lupescu Mária

Conf. univ. dr. Lupescu Mária

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

Cluj, 31 martie 2020

Conf. univ. dr. Nagy Robert-Miklos